

Křest dnes

Pro generaci našich pradědečků a jejich předků byl křest novorozence zpravidla samozřejmostí. Vzhledem k poměrně vysoké dětské úmrtnosti měl být vykonán co nejdříve, pokud možná do tří dnů po narození, aby dítě nezemřelo nepokřtěné. Akcentován byl samotný křest, vykonaný knězem v přítomnosti kmotra. Rodiče při křtu často vůbec nebyli – matka tak brzy po porodu ani přítomna být nemohla. Důležitou dospělou osobou byl kmotr nebo kmotra (případně pár). Křest se konával v sakristii nebo i v porodnici a farnost se ho nezúčastnila.

Dnes je situace jiná. Nechat pokřtít dítě není obecně viděno jako samozřejmé a rodiče, kteří o křtu

dítěte uvažují, se mnohdy sami žádného křtu nezúčastnili. Nemají tak o něm představu. Mnohdy nemají ani představu o obsahu křesťanské víry. Přesto křest chtějí, a to ne jenom z nějaké rodinné tradice či nostalgie. Přejí si vybavit dítě do života tím nejlepším – do čehož v jejich chápání patří i křest. A v tom mají pravdu. Křest je pro dítě opravdu skvělým darem, který má být v dalším běhu života rozpoznán a užíván.

Forma křtu se v druhé polovině 20. století změnila. Křest se stává výrazně veřejnou bohoslužbou a kromě osoby křtěného dítěte je v něm zdůrazněna role rodičů a křesťanského společenství. O křest dítěte žádají za běžných okolností rodiče

a především od nich se očekává, že křest bude počátkem růstu dítěte ve víře na cestě do dospělosti.

Tato příručka chce vám, rodičům, pomoci nejen k tomu, abyste si udělali představu o průběhu křtu, ale aby vaše rozhodnutí pro křest dítěte nebylo jen naslepo. Není to teologicky pojatá učebnice o křtu. Nenahrazuje také obsah přípravy rodičů na křest, kterou zpravidla zajišťuje křtící kněz nebo jáhen. Chce vám spíše pomoci s tím, abyste věděli, co vás v obřadu čeká, a abyste mohli vnímat jednotlivé části obřadu křtu tak, že se vám tak bude dál odhalovat smysl svátosti křtu.

**Co si od křtu
můžeme slibovat?**

Zkusme si nejprve trochu sladit noty. Položím vám několik otázek, na které si můžete odpovědět sami pro sebe. Následně se na některé pokusím postupně odpovědět i já v dalších částech této knížky.

- 1. Co vás přivádí k žádosti o křest vašeho dítěte?**
- 2. Co vás přivádí právě do tohoto kostela a farnosti?**
- 3. Co si od křtu slibujete pro své dítě? Čím mu má prospět?**
- 4. Co myslíte, že křest přinese vám, rodičům?**
- 5. Očekáváte, že křest na vás naloží nějaké nároky?**
- 6. Co očekáváte od toho, kdo vás bude na křest vašeho dítěte připravovat (farář, jáhen, pastorační asistentka)?**

Znovu zdůrazňuji: Nehledejte odpovědi správné (jako při zkoušení ve škole), ale upřímné, které nikde ani nemusíte zveřejňovat, ale ponecháte si je pro vlastní přemýšlení.

Jak je tomu dnes u nás

Když se budeme ptát rodičů novorozenců nebo malých dětí, co si myslí o křtu, dostane se nám nejrůznějších odpovědí. Někteří nevědí, proč by o tom uvažovali. Náboženské otázky stojí mimo jejich zorné pole a se slovem křest se setkali nanejvýš při křtu nového cédéčka nebo knížky (což s křesťanským křtem nemá nic společného, byť se mluví o křtu i kmotrech). Jiní by řekli, že křest ano, ale až se pro něj dítě rozhodne samo. Jiní se odvolají na rodinnou tradici – „u nás jsme všichni pokřtěni“. Nebo ve slabší formě: „Je správné děti nechat pokřtít, ale uvidíme, kdy a jak se k tomu dostaneme.“ „Jednou“ znamená také „nikdy“. A někteří trvají na křtu svých vnoučat, protože „se to má“, protože

mají své, dnes už dospělé děti také pokřtěné, ale uvedení do poznání křesťanství s nimi nevykonali a křest mají jako krásnou památku po babičce – cennou, ale v běžném životě nepoužívanou.

Nesoudím teď tyto přístupy. Ale jako kněz, který se setkává s rodiči, jejich dětmi i svátostí křtu bezmála pět desetiletí, vás chci pozvat ke společnému přemýšlení. Začneme otázkou, která stojí v názvu této knížčky: „Co chcete pro své dítě?“

Křestní obřad

Vlastní křest je velice jednoduchý úkon.

Spočívá v trojím lití vody na hlavičku dítěte nebo trojím ponořením se slovy:
*„N., já tě křtím ve jménu Otce i Syna
i Ducha Svatého.“*

Tomu ale předcházejí a poté následují jednotlivé krátké obřadní úkony, které mají dospělým účastníkům napomáhat k tomu, aby spoluslavili křest ve víře a s porozuměním. I když se křest týká především křtěného dítěte, zdůrazňuje křestní obřad zásadní roli rodičů a také kmotrů.

Co vás v obřadu křtu čeká?

Pokud je to možné, začíná obřad křtu ve vchodu do kostela. Je tak symbolicky naznačen vstup dítěte do nové situace a do nového společenství – do postavení Božího dítěte a do církve. Když to nejde dobře provést takto, může začít obřad před oltářem nebo před vchodem do křestní kaple (pokud v kostele je).

Křest se může konat buď ve mši, nebo samostatně s bohoslužbou slova. Zde popíšeme tento druhý způsob.

Otázky na rodiče

Ať už je dítě účastníkům známo nebo ne, bude rodiči představeno.

Křtící se tedy ptá, jaké jméno se rodiče rozhodli svému dítěti dát, a oni toto jméno (či jména, pokud jich dali dítěti více) shromáždění sdělí.

Protože o křest dítěte žádají rodiče, jsou tázáni, co pro své dítě od církve žádají. Svojí odpověď „**křest**“ deklarují před ostatními svoje rozhodnutí.

Ten, kdo křtí, na to reaguje sdělením, že pokud křest chtějí, berou na sebe úkol vychovávat dítě ve víře v Pána Ježíše a naučit ho milovat Boha a bližního, jak nám to on ukázal. Následuje otázka, zda jsou si tohoto úkolu, který je vlastně morální povinností, vědomi. Očekává se, že aspoň jeden z rodičů je na tuto otázku schopen odpovědět kladně.

Poté je osloven i kmotr otázkou, zda je ochoten rodičům v tomto pomáhat. Kmotrovi se tak taktně připomíná, že se od něj očekává víc než jen dárek kmotřenci na pátku.

Ten, kdo křtí, vyjádří stručně význam toho, co se děje, slovy:

„N., církev tě s radostí přijímá do svého společenství. V jejím jménu tě označuji křížem, znamením našeho Spasitele Ježíše Krista.“

A mlčky udělá dítěti **na čele kříž** – nejstručnější symbol víry v Ježíše ukřižovaného a vzkříšeného. A ke stejnému gestu vyzve i rodiče a kmotry.

Poté se všichni přesunou do lavic nebo na jiné místo, kde se koná bohoslužba slova.

Čteme z Písma a modlíme se

Víra křesťana není jen naučený soubor znalostí. Je to odpověď na Boží oslovení, které je nám dostupné v Bibli. Proto se zde zařazuje čtení vybraného úryvku nebo více úryvků z Písma, aby se povzbudila víra přítomných dospělých, hlavně rodičů a kmotrů.

Je vhodné, když se v rámci přípravy na křest dítěte rodiče a ten,

Co je důležité udělat

Místo křtu

Křtít se má ve farním kostele. Z rozumných důvodů to může být i v jiném kostele či kapli a jen výjimečně ze zdravotních důvodů doma. V nutných případech lze samozřejmě dítě pokřtít ve zdravotnickém zařízení, kde je hospitalizováno.

Kmotři a kmotry

Církevní právo (Kodex církevního práva, kánon 872) říká, že „pokud je to možné, má křtěnec kmotra“. Ten křtěnce představuje spolu s rodiči u křtu a snaží se, aby pokřtěný žil křesťanským životem, odpovídajícím křtu, a věrně plnil křestní závazky.

Ke křtu se vybere buď jeden kmotr (muž nebo žena) nebo pár (kmotr a kmotra). Kmotr také v případě potřeby může dosvědčit udělení křtu. Pokud tedy kmotr při křtu není, což právo připouští (kmotr není podmínkou udělení křtu), měl by být přítomen aspoň svědek, který může skutečnost udělení křtu dosvědčit.

Má-li být kmotr pro podporu života z víry křtěnce užitečný, musí to být v každém případě pokřtěný

Milí rodiče a kmotři,

doufám, že se vám při četbě těchto stránek aspoň trochu pootevřely dveře k dalším úvahám o dobru pro vaše dítě a o vaší jedinečné rodičovské roli. A také k úvahám o jedinečnosti Božího daru, kterým je pro člověka křest. Je dokonce možné, že vás četba a úvahy o křtu vašeho dítěte povzbudí nejen k oprášení starých znalostí, ale i k hledání dalších informací, které se křtem a vírou souvisejí. Hlavně těch, které souvisejí s vaším životem, ve kterém poznáváte a můžete prožívat křesťanskou víru dospělých lidí, a ne už jen zbytky víry dětské.

Je také možné, že se díky úvahám o křtu někdo z vás poprvé setká s křesťanstvím a s křesťanskou vírou zblízka. V tom případě se nedejte odradit tím, co je vám zatím neznámé či cizí. Poznání každé velké věci je možné jen krok za krokem.

A co dělat, pokud je vám křesťanská víra blízká nebo aspoň známá? Pokračujte v jejím poznávání a vřazování do vašeho života! Zatímco násobí se člověk jednou naučí a potom už ji beze změny používá celý život, věci víry a vztahů jsou stále v pohybu – jinak uschnou nebo se ze života vytratí.

Vám i vašim dětem přeji odvalu a vytrvalost v poznávání křesťanství – a radost z poznání. Také vám přeji, aby tisíce drobné starosti, kterým jste a budete stále vystavováni, neudusily starosti zásadní a celoživotní.

Kéž vás Bůh na vaší životní cestě provází a ať jsou vám vaše děti přes všechny obtíže a starosti zdrojem radosti.

Aleš Opatrný, katolický kněz

KŘEST

[Příručka pro ty, kdo uvažují
o křtu svého dítěte]

Napsal Aleš Opatrný

Vydalo Karmelitánské nakladatelství v Praze roku 2023 jako svou 2625. publikaci

Vydání druhé

Snímky Fotografický spolek Člověk a Víra (Zuzana Bujnovská – s. 2; Michael Bujnovský – titulní strana; P&M Červení – s. 16, 31; Mirka Dolanská – s. 26; Anička Guthrie – s. 34; Radek Hanskut – s. 33, 36; Vojtěch Hlávka – 2. strana obálky; Lucie Horníková – s. 21, 44; Pavel Ingr – s. 32; Dušan Kadlec – s. 42–43; Petr Macek – s. 23, 37; Martin Myslivec – s. 41, 46; Miroslav Novotný – s. 18; Milan Ryšavý – s. 7; Veronika Sivčová – s. 24; Karel Smetana – s. 39; Martina Řehořová – s. 4, 20, 29; Ágnes Katalin Süle – s. 13; Anna Vrhelová – s. 9) a Robin Brichta – s. 27, 38.

Námět a redakce Pavel Mareš

Obálka, grafická úprava a sazba Robin Brichta

Tisk Tiskárny B.N.B. spol. s r.o.

Knihy Karmelitánského nakladatelství zakoupíte na eshop.cirkev.cz

a v síti kamenných Karmelitánských knihkupectví (eshop.cirkev.cz/prodejny)

© KatMedia, s. r. o., Praha, 2023

ISBN 978-80-7566-517-1